

Ε' κύκλος εργασιών

Ομάδα Εργασίας ΟΕ Ε1

«Τα κοινωνικο-οικονομικά ερευνητικά δεδομένα στη μελέτη της ΚτΠ: Μηχανισμοί αλληλεπίδρασης και τεκμηρίωση αποφάσεων»

Συνοπτική περιγραφή της Ομάδας Εργασίας

Συντονιστές: Γιάννης Κάλλας, Διεύθυνσης Υποστήριξης Ερευνών ΕΚΚΕ
Ηλίας Μαντζουνέας, Υπεύθ. Έρευνας, Τμ. Οικονομικής Συγκυρίας ΙΟΒΕ.

Rapporteurs: Δήμητρα Κονδύλη, Κοινωνιολόγος, ΕΚΚΕ
Μαρία Τοπάλη, Μέλος του Γραφείου Διαμεσολάβησης ΕΚΚΕ

ΑΘΗΝΑ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2003

Η διοργάνωση της διαβούλευσης που πήρε τον τίτλο Ομάδα Εργασίας (ΟΕ) Ε1 με θέμα «Τα κοινωνικο-οικονομικά ερευνητικά δεδομένα στη μελέτη της ΚτΠ: Μηχανισμοί αλληλεπίδρασης και τεκμηρίωση αποφάσεων», στο πλαίσιο του e-business forum, ανατέθηκε σε συνεργάτες του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) και του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών από κοινού (ΙΟΒΕ). Πήραν μέρος επιστήμονες με εμπειρία στη συλλογή και διαχείριση εμπειρικών δεδομένων, καθώς επίσης και εκπρόσωποι ιδιωτικών και δημοσίων φορέων, που παράγουν, διαθέτουν ή χρησιμοποιούν, κατά τεκμήριο ή με βάση τη γνώση των διοργανωτών, εμπειρικά κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα. Τη συζήτηση συντόνισαν εκ μέρους του ΕΚΚΕ ο Γιάννης Κάλλας, διευθυντής Διεύθυνσης Υποστήριξης Ερευνών και εκ μέρους του ΙΟΒΕ ο Ηλίας Μαντζουνέας, Υπεύθυνος Έρευνας, Τμήμα Οικονομικής Συγκυρίας.

Τα βασικά ερωτήματα που απασχόλησαν τη διαβούλευση είχαν ως αφετηρία το πώς τα κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα συμβάλλουν ή μπορούν να συμβάλλουν στη μελέτη της Κοινωνίας της Πληροφορίας στη χώρα μας. Στη συνέχεια ο προβληματισμός επεκτάθηκε στο ειδικότερο ζήτημα των κοινωνικο-οικονομικών δεδομένων: πώς παράγονται, αποθηκεύονται, αξιοποιούνται-διαχέονται σήμερα τα τέτοιου είδους δεδομένα, και μάλιστα εκείνα που είναι κρίσιμα για τη μελέτη της ΚτΠ; Αλλά και τα ερωτήματα αυτά αντιμετωπίστηκαν υπό το πρίσμα των νέων ΤΠΕ και του διαδικτύου: συζητήθηκε, δηλαδή, το πώς επιδρούν οι ΤΠΕ και το διαδίκτυο, με την «ψηφιοποίηση» και ηλεκτρονική διάχυση των δεδομένων, στις διαδικασίες που προαναφέρθηκαν: την παραγωγή, αποθήκευση και αξιοποίηση-διάχυση των κοινωνικο-οικονομικών δεδομένων, ειδικότερα όσον αφορά τη μελέτη, με τη βοήθειά τους, της ΚτΠ.

Από το σύνολο των ανά την επικράτεια παραγόμενων δεδομένων το πεδίο αναφοράς της συζήτησης περιορίστηκε στα «**τεκμηριωτικού τύπου**» δεδομένα, εκείνα δηλαδή που είτε παράγονται στο πλαίσιο ερευνητικής, είτε διοικητικής δραστηριότητας, παράγονται «επί τούτου», με σκοπό δηλαδή να απαντηθούν συγκεκριμένα ερωτήματα, που έχουν τεθεί εκ των προτέρων. Επιχειρήθηκε, τέλος, να διερευνηθούν οι δυνατότητες ανάπτυξης **τυπικών και άτυπων μηχανισμών συστηματικής συνεργασίας** ανάμεσα σε φορείς με ερευνητική και σε φορείς με επιχειρησιακή δραστηριότητα. Το πόρισμα της τελευταίας αυτής διαδικασίας αποτυπώθηκε σε σχετικό «Πρωτόκολλο Συνεργασίας».

Η διαβούλευση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η αποτελεσματική μελέτη της ΚτΠ απαιτεί: πολλά δεδομένα, προερχόμενα από διαφορετικές πηγές, αξιόπιστα (ποιοτικά, άρα: ανοιχτά στην κριτική και τη συζήτηση), ψηφιοποιημένα, δηλαδή: τεκμηριωμένα και αποθηκευμένα με τρόπο που να επιτρέπει: α) πρόσβαση (ανοιχτά και φτηνά), β) συνδυασμό (εργαλεία ενοποίησης: μεθοδολογία ΤΚΔ, διαδίκτυο), συνέχεια στο χρόνο: διασφάλιση του δημόσιου και ανοιχτού χαρακτήρα και της υπαγωγής σε κανόνες συλλογής-αποθήκευσης-επεξεργασίας-πρόσβασης ακόμη και των ιδιωτικά συλλεγόμενων δεδομένων.

Όσον αφορά τα προβλήματα αποθήκευσης, επεξεργασίας και ανεύρεσης δεδομένων, εντοπίστηκαν κυρίως τα εξής: πληθώρα και διασπορά των πηγών (αρχεία δημοσίων υπηρεσιών, τράπεζες, ιδιωτικές εταιρίες δημοσκοπήσεων κ.α., ερευνητικά ιδρύματα, ΕΣΥΕ, Πανεπιστήμια κ.α.), σοβαρά προβλήματα τυποποίησης, κωδικοποίησης και υιοθέτησης προτύπων, προβλήματα πρόσβασης, προβλήματα προστασίας, προβλήματα επικοινωνίας μεταξύ παραγωγών και χρηστών, ποικιλία δεδομένων, κόστος «εξόρυξης» (συχνά σημαντικότερο από το κόστος παραγωγής), έλλειψη εκπαίδευσης στην διαχείριση της γνώσης και ανεπαρκής τεκμηρίωση.

Ως ειδικότερα προβλήματα του ελληνικού χώρου επισημάνθηκαν τα ακόλουθα: η κουλτούρα της ελληνικής δημοσιοϋπαλληλίας να μην παρέχει εύκολη και συστηματοποιημένη πρόσβαση, η «κουλτούρα της μη τεκμηρίωσης» ή της «πλημμελούς τεκμηρίωσης», που εκτείνεται από μεμονωμένες ομάδες, π.χ. οικονομολόγοι (εργασία βάσει

προτύπων), μέχρι τη διοίκηση σε όλες τις εκφάνσεις της (τοπική, γενική, ιδιωτική, δημόσια) και την πολιτική ηγεσία και η αποκληθείσα «κουλτούρα της απομόνωσης» ή της «μη συνεργασίας και ανταλλαγής» (φαινόμενο που παρατηρείται, σύμφωνα με όσα κατατέθηκαν στο πλαίσιο της Διαβούλευσης ως εμπειρίες ή/και εκτιμήσεις, τόσο στους κόλπους της ακαδημαϊκής-ερευνητικής κοινότητας όσο και στη διοικητική-υπαλληλική πρακτική).

Η ομάδα εργασίας Ε1 κατέληξε σε πολλά συμπεράσματα- προτάσεις τόσο προς την πολιτική ηγεσία όσο και προς τα πρόσωπα και τους επιμέρους φορείς, ιδιωτικούς και δημόσιους, στην κατεύθυνση της επίλυσης των προβλημάτων που επισημάνθηκαν. Η γενική «στάση» συνοψίστηκε στο ότι δεν επαρκούν σε καμία περίπτωση τα μέτρα «εκ των άνω» και οι κεντρικού χαρακτήρα πρωτοβουλίες. Χρειάζονται και αυτόβουλες προσπάθειες φορέων και προσώπων, ιδίως για να αλλάξουν οι αρνητικές νοοτροπίες που επισημάνθηκαν. Ιδιαίτερα σημαντική κρίθηκε, από την άποψη αυτή, η συγκρότηση ενός δικτύου που θα διερευνήσει τις δυνατότητες συγκεκριμένων καλών πρακτικών στον τομέα αυτό.